

Tako so pisali delavci zoper socialiste; delavci se menda začenjajo upirati proti tem nemirnežem, in zato so zdaj ti spoznali, da bi bil kmet tisti »neumni« zaveznik, ki bi še kak groš za nje imel. »Ako vas kdo drugače uči, kakor jaz, da bi bil angelj iz nebes, proklet naj bo«, pisal je enkrat sv. Pavel; to velja tudi tebi, krščanski kmet. Kdor drugače uči, kakor sv. evangelj, temu pokaži duri in sprejmi kot prijatelja le tistega, ki pride k tebi v Gospodovem imenu!

Cerkvene zadeve.

Pridiga,

katero so govorili premilostljivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik v začasni cerkvi o. frančiškanov o priliki blagoslovljenja peterih novih zvonov za novo farno cerkev blažene Device Marije, matere milosti, v Mariboru na devetnajsto pobinkošno nedeljo, 13. oktobra 1895.

II.

Preljubi v Gospodu! Doslej smo govorili o pomenu svetih obredov ali ceremonij pri posvečevanju novih zvonov; sedaj si še v koristen poduk oglejmo razna opravila posvečenih zvonov. Pač mnogovrstni so nauki, katere oznanjuje kristijanom zvon, nosi kakor poslanec z nebeskih višav daleč tje med verno ljudstvo. Kakor so popevali angelji nad Betlehemom o rojstvu Izveličarjevem: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje, podobno pojó tudi zvonovi čast Bogu na višavah in mir svetovoljnim ljudem na zemlji.

Gloria et gratiae Deo in excelsis! Čast in hvalo Bogu dajati, vabijo najprvo zvonovi katoliške kristijane. Že pred solnčnim vzhodom zapoje zvon in te, ljubi kristijan, opomni, da mora biti tvoja prva misel, ko napoči dan, Bog, tvoj stvarnik. Svetuje ti, da začneš dan z Bogom in se pred vsem hvaležno spomniš Jezusa, ki je pregnal noč greha in temoto hudega duha. Zatorej kadar slišiš zgodaj v jutro glas njegov, ne otrpni v svojem srcu! — In kadar opoldne veličastno solnce najviše na nebo priplava, oglasi se zopet z line zvon ter te opomni, da povzdigneš sree k Bogu, katerega tako lahko pozabiš med vsakdanjimi skrbmi in posli. Vabi in kliče te, da počastiš in moliš božjega Sina, ki je po svojem včlovečenju z nebes prinesel mir ljudem, ki so svete volje. — In ko na večer ljubo solnce za gore zajde, oglasi se ti večerni zvon, opozarjajoč te prijazno, naj bode kakor prva tako tudi zadnja misel tvoja — vsemogočni in vsedobri Bog. — Tako kliče zvon neprenehljivo: kristijan moli! Pač mnogeprati bi opustili svoje molitve in pobožnosti, ko bi nas ne svaril zvon in ne vabil vedno. Zvon nas kliče k službi božji, on nas svari pred lenobo v tej zadevi. Res, zvonov mili glas, k molitvi vabi nas. Da, ti zvonovi Vas bodo klicali in vabili v cerkev k sv. maši, k pridigi, h krščanskemu nauku, k spovedi, k mizi Gospodovi, k procesijam in drugim pobožnostim, kakor hlapci in služabniki, katere je po današnjem sv. evangelju porazposlal kralj na steze in ulice, vabit gostov k pripravljeni gostiji. Glejte, da bote zvesto poslušali njihov klic in da bote v svatovskem oblačilu, s čistim srcem hiteli na svatbo. (Mat. 22, 1—14). Zatorej preljubi, kadar slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih srcih!

Toda zvon ne poje le hvale in slave Bogu, on poje tudi mir ljudem, ki so blage volje. Sveti mir pa vlada in kraljuje tam, kjer prebiva krščanska čistost. Čista mora biti ruda, iz katere vlijejo zvon, čista celó tistih pen, ki se navadno zbirajo na površju stopljenih

rud. Le od čiste kovine dobiva zvon čist in čedno vbran glas. Čim čistejša ko je ruda, tem jasnejši je glas zvona. In čisti glas zvonov je kakor glas z nebeskih višav, je kakor klic iz onega sveta, kjer je vse čisto, sveto in popolno. Jasni glas zvona doni in odmeva daleč tje v hiše faranov ter opominja te, naj biva tudi pri njih čistost in nedolžnost. Ali ne, kristijani predragi, ali ne iznenadi prijetno obiskovalca hiša, ki je vsa čista in snažna, ki je v najlepšem redu? Toda mnogo več je vredna hiša, katere prebivalci imajo čista srca, nedolžne duše. Hišni gospodar, poštenjak od nog do glave, je vsem domačim svetla luč, ki jih greje in razsvetljuje. Hišna mati posnema vzglednega moža v čednostih in ga kmalu še preseže; zakaj kakor slaba žena v kratkem prekosi slabega moža, tako doseže in preseže v kratkem čednostna gospodinja krepostnega gospodarja. In taka blaga dva zakonska imata tudi nedolžne, pobožne in bogaboječe otročiče, ki so najdraži zaklad, so največe bogastvo za poštene stariše, kakor so nasprotno poredni, malopridni, razposajeni otroci najhujša siba in nesreča za vsaktero hišo. Pogorelo hišo znovič postaviš, po toči stolčeno njivo zboljšaš zopet, namesto okužene črede kupiš zdravo, vendar če srca tvojih otrok vsplamené v strastih, če so njihove duše kakor puščave, v katerih ne poganjajo čednosti, ako jih okužijo nečisti grehi, izgubljeni so, in s to izgubo se zanese tudi starišev sreča v grob za vselej. Da odvrnete toliko nesrečo od sebe, preljubi farani, poslušajte zvesto mogočni glas zvonov, ki Vam bodo klicali skozi duri in okna: Čisto in sveto bodi življenje krščanskih družin, to jim daje dober glas in jim pripravlja sladok mir in veselo složnost. Zatorej kadar slišite njihov glas, ne vtrpnite v svojih srcih!

Zvonov glas pa mora nadalje tudi dobro vbran biti, da se vjema in zлага z drugimi zvonovi, kar daje potem prijetno, mikavno soglasje. Cvetica, še tako krasna, malo dopada sama za se; ali vpleti jo v venec, pridene jo drugim cveticam, kako vesel jo bodeš gledal. Posamezna piščalka orgelj je preenoglasna, pa v zvezi z ostalimi piščalkami kako blagoglasno ti doni. In zvonovi složno ubrani, lepši so od godbe, petja in orgelj; njihova glasba je kakor čarobno, skrivnostno petje nebeskih korov. In tako oznanjujejo skladno ubrani zvonovi sladko složnost. Ko stopita ženin in nevesta pred altar, da si izprosita blagoslova in božje pomoči za težavni svoj stan, opominja ju ubrano pojoč zvon, naj živita v krščanski ljubezni, spravlživosti in složnosti. Kar podira zakonskim njihovo srečo, to je nemir in prepir. Zato krščanski možje in krščanske žene, proč s temi nesrečnimi prepiri in spori, ko slišite zvonove peti o miru, o spravi in vzajemnosti! (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Vino gorice.

(Dalje.)

Vinsko bolezen tudi zabranimo z večkratnim pretakanjem. Človek je zdrav, ki se mnogo na čistem zraku giblje, tako vse drugo in še vino zdravo ostane, če ga prelivaš. Pri tem delu pride vino z zdravim zrakom v dotiko; beljakovine se strdijo in padejo na dno; cvet vina se razvije; belo vino zarumeni in hitreje zori. Novo vino pretoči v starinski sod na godljo brez umivanja. Čim večkrat boš vino pretakal, tem čistejše in zdravejše bo. Pretakati bi se moralo pred vsako spremembo vremena, torej novo vino štirikrat na leto, ali konči trikrat in sicer: o Božiču, pred cvetom, pred trgatvijo; starino pretoči dvakrat, ako utegneš in jo misliš prodati, ker kupec le čisto, rujno vino rad ima.

Za domači napitek je polovico tega pretakanja celo zadosta, ako ni preslabo vino. — Dva mejaša sta se pravdala zaradi polovnjaka vina: bila sta oče, zavžitnik, in sin, posestnik, ki je moral očetu vsako leto nekaj vina dati. Prvi ga okusi, pa se mu zdi preslabo, ne tako, kakoršno mu je bil pred kratkim natočil; zato sina toži na goljufijo. Sin vino močno zabije za ves čas tožbe, ki je tri leta trajala. Razsodba je bila dobra in za sina ugodna. Zdaj gresta oče in sin pit tistega tri leta zabitega, nepretočenega vina, da bi si jezo in zejo ugasila. Sod je sicer že tanko zvonil, vendar je še v njem nekaj soka bilo — dobra močna kapljica. Ko sta obilno potov, plačila, jeze imela, sta poleg drugih zlatih nauk — naj užitniki svojih mladičev ne stiskajo, ne tožujejo — tudi to prepričanje dobila, da za domači napitek ni treba obilnega pretakanja. Samo z drož ga potegni in enkrat ali dvakrat pretoči; pa ga polagoma pij. Boljše so vlažne, ko pa suhe kleti; tudi prepriha ne trpi, solnca še manje ali pa zime, da ti vino ne zboli.

Vina navadne bolezni so: Plesnoba, zopern okus skvarjenega soda. Kriv si tega sam, ker pred natakanjem soda nisi poskušal; saj gorečo špalico skoz pilko porini; ako ugasne, nikar ne natakaj. Vino za prodajo ni, ter ga boš moral sam piti — za pokoro svoje trme. Ako pa vino le samo malo po plesnobi soda »dehne«, ga večkrat pretoči; vendar popolnoma zdravo ne bo.

Cik, kisel okus storjen po glivicah, ki alkohol ujejo in v kis spremenijo. To se zgodi, ako je vino prevodeno in pa slabo zabito, ali pa na krémah slabo teče. Porabi ga za kis, da si drugega vina ne skvariš. Še sod izkuri ali obnovi ali pa zažgij.

Birsa ali kan so glivice na površju slabega vina, ako je navano in rahlo zabito. Ta bolezen se spremeni v cik, če vina ne snaziš z birsačo ali krtačo vinsko in vedno ne spolnjuješ. Krivo delajo tisti gospodarji, ki si iz vsakega soda vina izvlečejo, pa nobenega ne spolnijo. Snaga je tudi vinu ljuba in draga. Birsnatega vina kupec ne pije rad. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 2. novembra v Vitanji in Stradnu. Dne 4. nov. v Lesičnem, v Mariboru, v Selnici ob Dravi in v Pišecah. Dne 5. nov. v Radgoni. Dne 6. nov. pri Novi cerkvi, v Lembergu, Brežicah, na Rečici, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., na Ptuju, pri Sv. Vidu niže Ptuja, v Imenem (za svinje) in pri Sv. Križu na Murskem polju. Dne 7. nov. na Bregu pri Ptuju (za svinje). Dne 8. nov. pri Sv. Petru blizu Cmureka.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Blagoslovjenje vogelnika) nove farne cerkve se je slovesno obhajalo, saj so sodelovali vsi trije živi konjiški rojaki duhovniki: mil. knezoškof Mihael, kanonik dr. J. Pajek in domači gospod župnik, potem častni kanonik A. Hajšek z gosp. nadžupnikom J. Voh in drugimi sosednimi gospodi. Mil. g. knezoškof so se pripeljali dne 19. okt. s kanonikom dr. Pajekom in dvornim kaplanom iz Slov. Bistrice skoz Prihovo, Tepanje, Poberže na Oplotnico. Pri dohodu v našo župnijo se je že bilo zmračilo, in so Oplotničani in mnogi drugi farani pokazali svojo udanost višjemu pastirju s tem, da so hiše razsvetlili. V Čadramu je čakala domača duhovščina in belo oblečena križevska dekleta. Po spodobnem pozdravu smo z gorečimi svečami v rokah spremljali visoke popotnike v razsvetljeno cerkev, kjer je bil sv. blagoslov. Dne 20. oktobra so pri prvem opravilu stopili na prižnico preč. g. dr. Pajek, ki

so govorili o potrebi dobrih del. Omenili so, da je zdajšnja čadramska cerkev sicer prijazna, pa premala, zato se gosp. župnik že 11 let trudijo, naj bi primerno veliko cerkev postavili. Ker so se razne težave srečno premagale, naj bi zdaj vsi farani in sosedje to težavno delo po moči podpirali. To njim bo še na smrtni postelji v tolažbo in veselje. Po pridigi je bila zjutranja farna sv. maša in po tej so maševali mil. knezoškof. Ob 1/2 10. uri pa je bila procesija na stavišče in tam blagoslovljenje vogelnega kamena, v katerega se je pismo vložilo s spomenico: »Za papeža Leona XIII., knezoškofa dr. Mihaela Napotnika, za cesarja Franca Jožefa I., nadžupnika in dekana konjiškega Jerneja Voh, župnika Jurija Bezenšek, cerkv. ključarjev Janeza Hmetec in Jurija Leskovar se je s pomočjo društva, ki se je 1. jan. 1885 začelo, po mil. knezoškofu posvetil 20. okt. 1895 vogelnik in bila potem cerkev pozidana. Vse za vero, dom in cesarja!« Po procesiji smo se zopet vrnili v farno cerkev, kjer so mil. knezoškof kakor vselej v občudovani besedi imenitnosti dneva razložili in pokazali, da nas ta svečanost zavrača na Zaheja v evangelju, ki je kazal pravo vero, trdno upanje in gorečo ljubezen do Jezusa, dokler ni srečno učakal, da je Jezus sam k njemu prišel. Po tem izgledu so se ravnali vč. g. župnik, ustanovnik vašega cerkvenega društva in premagali vsa nasprotovanja in bodo zdaj na dobrem stavišču lepo cerkev pozidali. Po pridigi so služili preč. g. dr. Pajek slovesno sv. mašo, popoldne pa so bile pete litanije in zahvalna pesem. Že več tednov pred svečanostjo se je po vsem Pohorju in po ravninah o tem slavnostnem dnevu govorilo, zato ni čuda, da so ljudje kar trumoma isti dan k nam prišli. To je bil torej dan veselja, dan katerega nam je Gospod dal po milosti našega preljubljenega knezoškofa Mihaela!

Iz Stavešinec blizu Radgone. (Zahvala; v slovo.) Naš častni občan, gospod notar Oton Ploj, so nam dali že tretji velikodušni dar. Prav veliko svoto so nam poslali koj po izvolitvi za častnega občana, namreč 40 kron. Ko smo jim izročili krasno izdelano častno diplomu, so zopet segli globoko v žep; in zdaj ko so naši kmetje naročili zvon za novo kapelo Lurške Matero božje, (zvon stane čez 100 gld.), smo zopet potrkali na blago srce g. notarja, in poslali so nam 10 K. Bog Vam vse povrni, daj Vam dolgo življenje in mnogo veselih ur med nami! — Zelo neprijetno nas je zadela novica, da zapusti Gornjo Radgono in se preseli v Celje neustrašeni domoljub gospod dr. Franjo Pikel, ki je bil tajnik gornjeradgonskega bralnega društva. Gospod doktor! Ne mislite, da ste se pri nas trudili zastonj! Spomin na Vaše delovanje bode nas vedno vspodbujal pri narodnem delu. Prej ali slej morajo propasti vsi krivi preroki. In ko se to zgodi, tedaj bomo Slovenci gornjeradgonskega okraja klicali: Hvala Bogu! Hvala vsem prvoboriteljem, med njimi iskrena hvala gosp. dr. Fr. Piklu!

Iz Jurjevca pri Ptuju. (Nemščina). Gospod urednik! Iz Jurjevca še gotovo niste nič slišali. Ne mislite, da so naši Jurjevci kje na Pruskem; o kaj še! Na prste ene roke lahko preštejete one, ki pri nas za silo nemščino lomijo: »Kaša-prajn, baba, lustig sain«. — Ni še tega dolgo, kar so pri nas bile občinske volitve. Nekaj pametnih mož je menilo, da mora biti konec nemškega uradovanja v občini, pa tudi nov občinski pečat se mora omisliti. Volitve so minole, in kaj se je spremenilo? Nič! Uraduje se tako v »blaženi« nemščini, kakor poprej; ali občinski pečat imamo zares nov. Toda za božjo voljo, kaj zagledaš na njem? »Gemeinde Jurowetz«, namesto »občinski urad Jurjevci«. Da imamo spet nemški občinski pečat, to je kriva velika modrost onih mož, ki vedno čvekajo: »Kam pa pridemo, če ne bomo nemški vedeli?« Dobro, če vam bode občinski